

ASSECO SEE Д.О.О., БЕОГРАД

**Консолидовани финансијски извештаји
31. децембар 2012. године и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1
Консолидовани финансијски извештаји:	
Консолидовани биланс успеха	2
Консолидовани биланс стања	3
Консолидовани извештај о променама на капиталу	4
Консолидовани извештај о токовима готовине	5
Напомене уз консолидоване финансијске извештаје	6 - 37

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

ЧЛАНУ ДРУШТВА И УПРАВНОМ ОДБОРУ „ASSECO SEE“ Д.О.О., БЕОГРАД

Обавили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја (страна 2 до 37) „ASSECO SEE“ д.о.о., Београд (у даљем тексту „Друштво“) и зависних правних лица (заједно у даљем тексту „Група“), који обухватају консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2012. године, и одговарајући консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомена уз консолидоване финансијске извештаје.

Одговорност руководства за консолидоване финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање ових консолидованих финансијских извештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије, као и за интерне контроле које сматра неопходним за састављање консолидованих финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним консолидованим финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и планирање и обављање ревизије на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да консолидовани финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

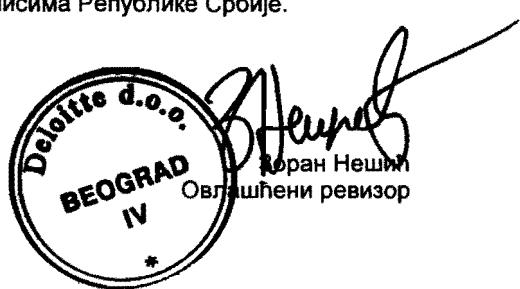
Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама обелодањеним у консолидованим финансијским извештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процену ризика материјално значајних грешака садржаних у консолидованим финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање консолидованих финансијских извештаја у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцену примењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације консолидованих финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили доволни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

Мишљење

По нашем мишљењу, консолидовани финансијски извештаји „ASSECO SEE“ д.о.о., Београд и зависних правних лица за годину која се завршава на дан 31. децембра 2012. године, су састављени, по свим материјално значајним питањима, у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Београд, 15. јун 2013. године

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2012. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2012.	2011.
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје	5	3,825,190	3,172,835
Приходи од активирања сопствених учинака		92,442	60,905
Остали пословни приходи		42,507	8,788
		3,960,139	3,242,528
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе		(840,379)	(633,816)
Трошкови материјала	6	(68,771)	(54,608)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	7	(1,326,825)	(1,155,797)
Трошкови амортизације и резервисања	8	(182,445)	(124,525)
Остали пословни расходи	9	(1,029,757)	(890,194)
		(3,448,177)	(2,858,940)
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		511,962	383,588
Финансијски приходи	10	89,445	63,849
Финансијски расходи	11	(64,854)	(51,255)
Остали приходи	12	49,394	17,561
Остали расходи	13	(106,831)	(29,302)
		(32,846)	853
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		479,116	384,441
НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	31	3,906	8,837
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		483,022	393,378
Порез на добитак:	14		
- порески расход периода		(53,663)	(38,998)
- одложени порески приходи / (расходи) периода		390	(387)
НЕТО ДОБИТАК		429,749	353,993
Нето добитак припада:			
- већинском власнику		431,645	356,731
- мањински интереси		(1,896)	(2,738)

Напомене на наредним странама чине
саставни део ових консолидованих финансијских извештаја

Ови извештаји су одобрени од стране руководства ASSECO SEE д.о.о., Београд и предати
Агенцији за привредне регистре Републике Србије дана 25. априла 2013. године.

Потписано у име ASSECO SEE д.о.о., Београд:

Председник Управног Одбора

Миодраг Мирчетић

Финансијски директор

Зорица Видић

Лице одговорно за састављање
финансијских извештаја

Весна Ђирковић

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2012. године

(У хиљадама динара)

	Напомене	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
АКТИВА			
Стална имовина			
Гудвил	15	12,539	23,985
Нематеријална улагања	16	242,102	195,847
Опрема	16	257,558	230,261
Дугорочни финансијски пласмани		619	582
		512,818	450,675
Обртна имовина			
Залихе	17	207,200	115,066
Потраживања	18	544,401	424,098
Потраживања за више плаћен порез на добитак		-	15,219
Краткорочни финансијски пласмани	19	191,954	231,518
Готовински еквиваленти и готовина	20	244,225	363,663
Порез на додату вредност и активна временска разграничења	21	221,448	486,759
		1,409,228	1,636,323
Одложена пореска средства		12,966	12,576
Укупна актива		<u>1,935,012</u>	<u>2,099,574</u>
ПАСИВА			
Капитал и резерве	22		
Удели		4,137	4,137
Резерве		359	359
Транслатционе резерве		20,141	13,127
Нераспоређени добитак		1,389,792	1,253,203
Капитал који припада већинским власницима		1,414,429	1,270,826
Мањински интереси		5,031	6,927
		1,419,460	1,277,753
Дугорочна резервисања	23	63,845	45,915
Дугорочне обавезе	24	19,182	33,386
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	25	2,300	12,561
Обавезе из пословања	26	227,193	504,096
Остале краткорочне обавезе	27	40,305	64,441
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења	28	162,777	161,422
		432,525	742,520
Укупна пасива		<u>1,935,012</u>	<u>2,099,574</u>
Ванбилансна евиденција		<u>298,252</u>	<u>84,147</u>

Напомене на наредним странама чине
составни део ових консолидованих финансијских извештаја

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2012. године
(У хиљадама динара)

	Удели	Резерве	Трансла- ционе резерве	Нераспоре- ђени добитак	Капитал који припада већинским власницима	Мањински интерес	Укупно
Статење 1. јануара 2011. године	4,137	359	15,020	1,003,969	1,023,485	8,630	1,032,115
Ефекти прерачуна у извештајну валуту	-	-	415	-	415	-	415
Расподела добити	-	-	-	(108,770)	(108,770)	-	(108,770)
Нето добитак текуће године	-	-	-	356,731	356,731	(2,738)	353,993
Остало	-	-	(2,308)	1,273	(1,035)	1,035	-
Статење 31. децембра 2011. године	4,137	359	13,127	1,253,203	1,270,826	6,927	1,277,753
Статење 1. јануара 2012. године	4,137	359	13,127	1,253,203	1,270,826	6,927	1,277,753
Ефекти прерачуна у извештајну валуту	-	-	11,540	-	11,540	-	11,540
Губитак контроле над зависним лицем (напомена 31)	-	-	(4,526)	(620)	(5,146)	-	(5,146)
Расподела добити	-	-	-	(294,019)	(294,019)	-	(294,019)
Нето добитак текуће године	-	-	-	431,645	431,645	(1,896)	429,749
Остало	-	-	-	(417)	(417)	-	(417)
Статење 31. децембра 2012. године	4,137	359	20,141	1,389,791	1,414,439	5,031	1,419,460

Напомене на наредним странама чине
 саставни део ових консолидованих финансијских извештаја

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГТОВИНЕ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2012. године
(У хиљадама динара)

	2012.	2011.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Продаја и примљени аванси	4,233,539	3,719,474
Примљене камате	16,074	16,915
Остали приливи из редовног пословања	105	9,847
Исплате добављачима и дати аванси	(2,457,628)	(1,932,835)
Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	(1,245,228)	(1,127,984)
Плаћене камате	(478)	(3,358)
Порез на добит	(23,246)	(35,618)
Плаћање по основу осталих јавних прихода	<u>(377,921)</u>	<u>(383,251)</u>
Нето прилив готовине из пословних активности	<u>145,217</u>	<u>263,190</u>
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Продаја акција и удела	26,856	-
Продаја нематеријалних улагања, некретнина и опреме	5,094	3,124
Остали финансијски пласмани (нето приливи)	57,686	29,395
Куповина некретнина и опреме	(48,454)	(38,289)
Остали финансијски пласмани (нето одливи)	<u>(4,834)</u>	<u>(12,689)</u>
Нето прилив/(одлив) готовине из активности инвестирања	<u>36,348</u>	<u>(18,459)</u>
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Дугорочни и краткорочни кредити и остале обавезе—нето (одливи) / приливи	(20,936)	(38,821)
Финансијски лизинг	(3,091)	(3,336)
Исплаћене дивиденде и исплате послодавцу	<u>(280,886)</u>	<u>(99,977)</u>
Нето одлив готовине из активности финансирања	<u>(304,913)</u>	<u>(142,134)</u>
НЕТО (ОДЛИВ) / ПРИЛИВ ГТОВИНЕ	(123,348)	102,597
ГТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	363,663	260,025
Курсне разлике по основу прерачуна готовине - нето	3,910	1,041
ГТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	<u>244,225</u>	<u>363,663</u>

Напомене на наредним странама чине
составни део ових консолидованих финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Друштво за трговину, консалтинг и информациони инжењеринг ASSECO SEE д.о.о., Београд (у даљем тексту "Друштво") је основано 29. маја 1990. године. Скраћени назив Друштва је ASSECO SEE д.о.о., Београд. Ранији назив је био: Друштво за трговину, консалтинг и информациони инжењеринг „Pexim“ д.о.о., Београд. Решењем бр. BD 181588/2009 од 23. новембра 2009. године, а на основу одлуке Управног одбора бр. 08-139/09 промењен је назив у садашњи ASSECO SEE. Регистрација Друштва је извршена у Регистру привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије 20. јула 2005. године (бр. регистрације 14724).

Основна делатност Друштва и Групе је пружање савета и израда компјутерских програма. Група своју делатност обавља претежно на територији Републике Србије.

Седиште Друштва је у Београду у улици Милутина Миланковића број 19г. На дан 31. децембра 2012. године, Група је имала 490 запослених радника (31. децембар 2011. године - 469).

Порески идентификацијони број Друштва је 100389094.

Дана 28. децембра 2009. године, Управни одбор Друштва, Управни одбор предузећа Антегра д.о.о., Београд и Управни одбор предузећа Pexim Cardinfo д.о.о., Београд закључили су Уговор о спајању уз припајање на основу којег Антегра д.о.о., Београд и Pexim Cardinfo д.о.о., Београд престају да постоје и спајају се и припајају Друштву.

Сва средства, обавезе и права правних лица која су правно престала да постоје описаним спајањем, закључно са 31. децембром 2009. године, евидентирана су индивидуално у сваком од датих правних лица, а од наведеног датума све промене се воде у пословним евиденцијама лица Друштва.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Обим и основе консолидације

Консолидовани финансијски извештаји обухватају извештаје матичног друштва „ASSECO SEE“ д.о.о., Београд и следећих зависних правних лица у земљи и иностранству (заједно у даљем тексту "Група"):

Назив	Седиште	% учешћа	Основна делатност
EMS d.o.o., Београд	Милутина Миланковића 19г, Београд, Србија	100	Електронска трговина
Asseco SEE d.o.o., Подгорица (ранији назив Cardinfo Montenegro)	Адмирала Змајевића 11, Подгорица, Црна Гора	100	Трговина на велико ATMA , POS терминала и штампача
ЕМОН Сервисни центар за електронско пословање д.о.о.	Булевара Светог Петра Цетињског бр. 3, Подгорица, Црна Гора	50	Пружање сервиса електронског плаћања
Multicard d.o.o., Београд	Пожешка 60, Београд, Србија	45*	Рентирање ATM терминала и softwar-ска подршка
Asseco SEE d.o.o., Гросупље (ранији назив SIMT)	Индустријска цеста 9, 1290 Гросупље, Словенија	-**	Продаја и одржавање банкомата и ПОС терминала

* Група сматра да потенцијално право гласа даје могућност да се преузме контрола над Друштвом.

** Дана 18. априла 2012. године, Група је продала удео у ASSECO SEE д.о.о., Гросупље, Словенија матичном правном лицу Asseco South Eastern Europe SA, Rzeszów, Пољска (напомена 31).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ
ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)**

2.1. Обим и основе консолидације (наставак)

Резултати зависног правног лица које је продато у току 2012. године укључена су у консолидовани биланс успеха до ефективног датума продаје.

По потреби су извршене корекције података обелодањених у финансијским извештајима зависних предузећа у циљу усклађивања њихових рачуноводствених политика са политикама осталих чланова Групе.

Сви материјално значајни износи трансакција које су настале из међусобних пословних односа између горе наведених зависних предузећа елиминисани су приликом консолидације.

2.2. Основе за састављање и презентацију консолидованих финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији ("Службени гласник РС" бр. 46 од 2. јуна 2006. године и бр. 111 од 29. децембра 2009. године), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вође пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја ("Оквир"), Међународне рачуноводствене стандарде ("МРС"), односно Међународне стандарде финансијског извештавања ("МСФИ"), као и тумачења која су саставни део стандарда који су били на снази на дан 31. децембра 2002. године.

Измене МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("Одбор") и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања ("Комитет"), у периоду од 31. децембра 2002. године до 1. јануара 2009. године, званично су усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије ("Министарство") и објављени у Службеном гласнику РС бр. 77 на дан 25. октобра 2010. године.

Међутим, до датума састављања приложених финансијских извештаја, нису биле преведене све измене МРС/МСФИ и IFRIC тумачења која су била на снази за годишње периоде који почињу 1. јануара 2009. године. При том, приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС" бр. 114/2006 до 3/2011), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 "Приказивање финансијских извештаја", а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени, као и објављени стандарди и тумачења који још увек нису у примени, обелодањени су у напоменама 2.2 и 2.3.

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Србије од МСФИ и МРС могу имати на реалност и објективност консолидованих финансијских извештаја Групе, приложени консолидовани финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у сагласности са МСФИ и МРС.

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Група је у састављању ових консолидованих финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напомени 3.

Консолидовани финансијски извештаји Групе су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ
 ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)**

2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени

На дан објављивања ових консолидованих финансијских извештаја, доле наведени стандарди и измене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а следећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања, али нису званично усвојена у Републици Србији:

- Измене МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Обелодањивања“ – Измене којима се побољшавају обелодањивања фер вредност и ризика ликвидности (ревидиран марта 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године);
- Измене МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Додатни изузети за лица која први пут примењују МСФИ. Измене се односе на средства у индустрији нафте и гаса и утврђивање да ли уговори садрже лизинг (ревидиран јула 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године);
- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 16. априла 2009. године (МСФИ 5, МСФИ 8, МРС 1, МРС 7, МРС 17, МРС 36, МРС 39, IFRIC 16 првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулатија у тексту (измене стандарда ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године, а измене IFRIC на дан или након 1. јула 2009. године);
- Измене МРС 38 „Нематеријална имовина“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године);
- Измене МСФИ 2 „Плаћања акцијама“: Измене као резултат Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (ревидиран у априлу 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године) и измене које се односе на трансакције плаћања акцијама групе засноване на готовини (ревидиран јуна 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године);
- Измене IFRIC 9 „Поновна процена уградјених деривата“ ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године и МРС 39 „Финансијски инструменти: Признавање и мерење“ – Уградјени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 30. јуна 2009. године);
- IFRIC 18 „Пренос средстава са купаца“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године);
- Свеобухватни оквир за финансијско извештавање 2010. године“ што представља измену „Оквира за припремање и приказивање финансијских извештаја“ (важи за пренос средстава са купаца примљених на дан или после септембра 2010. године);
- Допуне МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Ограничено изузете од упоредних обелодањивања прописаних у оквиру МСФИ 7 код лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године);
- Допуне МРС 24 „Обелодањивања о повезаним лицима“ – Поједностављени захтеви за обелодањивањем код лица под (значајном) контролом или утицајем владе и појашњење дефиниције повезаног лица (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
- Допуне МРС 32 „Финансијски инструменти: презентација“ – Рачуноводствено обухватање пречег права на нове акције (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. фебруара 2010. године);

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

- 2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)**
- 2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени (наставак)**
- Допуне различитих стандарда и тумачења „Побољшања МСФИ (2010)“ резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 6. маја 2010. године (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, MPC 1, MPC 27, MPC 34, IFRIC 13) првенствено са намером отклањања неслагања и појашњења формулатија у тексту (већина допуна биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
  - Допуне IFRIC 14 „MPC 19 – Ограничавање дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција“ Авансна уплата минималних средстава потребних за финансирање (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
  - IFRIC 19 „Намиравање финансијских обавеза инструментима капитала“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године);
  - Допуне МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Велика хиперинфлација и уклањање фиксних датума за лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године);
  - Допуне МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Обелодањивања“ – Пренос финансијских средстава (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
  - Допуне MPC 12 „Порези на добитак“ – Одложени порез: повраћај средстава која су служила за обрачун пореза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2012. године).
- 2.4. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу**
- На дан издавања ових финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу:
- МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2015. године);
  - Допуне МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ и МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Обелодањивања“ – Обавезно ступање на снагу и прелазна обелодањивања (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2015. године);
  - МСФИ 10 „Консолидовани финансијски извештаји“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
  - МСФИ 11 „Заједнички аранжмани“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
  - МСФИ 12 „Обелодањивање учешћа у другим правним лицима“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
  - Допуне МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12 „Консолидовани финансијски извештаји, Заједнички аранжмани и Обелодањивања учешћа у другим правним лицима: Упутство о прелазној примени“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
  - MPC 27 (ревидиран 2011. године) „Појединачни финансијски извештаји“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
  - MPC 28 (ревидиран 2011. године) „Улагања у придружена правна лица и заједничка улагања“ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу (наставак)

- МСФИ 13 „Мерење фер вредности“ (на сази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МРС 19 „Накнаде запосленима“ – Побољшања рачуноводственог обухватања накнада по престанку радног односа (на сази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МСФИ 1 „Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања“ – Државни кредити по каматној стопи нижој од тржишне (на сази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МСФИ 7 „Финансијски инструменти: обелодањивања“ – Пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза (на сази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МРС 1 „Презентација финансијских извештаја“ – Презентација ставки осталог укупног резултата (на сази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2012. године);
- Допуне МРС 32 „Финансијски инструменти: Презентација“ – Пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза (на сази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године);
- Годишња побољшања за период од 2009. до 2011. године издата у мају 2012. године (на сази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- IFRIC 20 „Трошкови откривке у производној фази површинских рудника“ (на сази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године);
- Допуне МСФИ 10, МСФИ 12 и МРС 27 – Изузеће зависних лица из консолидације према МСФИ 10 „Консолидовани финансијски извештаји“ (на сази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године).

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи и расходи

Приходи се одмеравају по правичној вредности примљене накнаде или накнаде која ће се примити и представљају износе који се добијају за извршене услуге и продату робу у току редовног пословања, умањене за радбу и порез на додату вредност.

Приходи од продаје производа и роба се признају када се роба испоручи и када су значајни ризици и користи од власништва над њом пренете на купца.

Признавање расхода по основу продаје производа и робе врши се истовремено са признавањем прихода ради којих су ту расходи настали (принцип сучељавања прихода и расхода).

Приходи од вршења услуга евидентирају се по принципу фактурисане реализације у моменту извршења услуге, узимајући у обзир степен довршености договорене услуге. Расходи се признају у периоду у коме су настали.

Приходи од камата књиже се у корист биланса успеха у обрачунском периоду када су настали, односно на који се односе.

3.2. Трошкови позајмљивања

Трошкови позајмљивања који су директно приписиви стицању, изградњи или производњи средстава које се квалификују се укључују у набавну вредност тог средства и то до оног периода када су у суштини завршене све активности неопходне да би се средство припремило за планирану употребу или продају. Средства која се квалификују се односе на средства којем је обавезно потребан значајан временски период да би било спремно за своју намеравану употребу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.2. Трошкови позајмљивања (наставак)

Приходи од инвестирања остварени на основу привременог инвестирања позајмљених средстава се одузимају од насталих трошкова позајмљивања, намењених за финансирање средстава која се квалификују.

Сви остали трошкови позајмљивања се признају у рачуну добитка и губитка у периоду на који се односе.

3.3. Прерачунавање износа у страним средствима плаћања

Пословне промене настале у страним средствима плаћања прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства исказана у страним средствима плаћања на дан биланса стања, прерачуната су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Потраживања и обавезе у динарима, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс динара у односу на курс динара и одређене стране валуте, ревалоризовани су у складу са конкретним уговорима. Ефекти ове ревалоризације су евидентирани у оквиру осталих прихода и расхода.

Позитивне и негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у страним средствима плаћања и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страним средствима плаћања књижене су у корист или на терет биланса успеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

3.4. Порез на добитак и остали порези и доприноси

а) Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава применом прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, која представља износ добитка пре опорезивања по одбитку ефектата усклађивања прихода и расхода, у складу са пореским прописима Републике Србије, уз умањење за прописане пореске кредите. У складу са изменама пореских прописа, стопа пореза на добитак која се примењује након 1. јануара 2013. године је 15%.

Закон о порезу на добитак Републике Србије не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година. Порески губици настали пре 1. јануара 2010. године могу се преносити на рачун будућих добитака у периоду не дужем од десет година.

б) Одложени порез на добит

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза и њихове књиговодствене вредности. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и пореске губитке и кредите, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезиви добитак од којег се одложена пореска средства могу искористити.

Одложена пореска средства и обавезе се обрачунавају по пореској стопи чија се примена очекује у периоду када ће се средство реализовати односно обавеза измирити. На дан 31. децембра 2012. године, одложена пореска средства и обавезе обрачунати су по стопи од 15% (31. децембра 2011. године: 10%). Одложени порез се књижи на терет или у корист биланса успеха, осим када се односи на позиције које се књиже директно у корист или на терет капитала, и у том случају се одложени порез такође распоређује у оквиру капитала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.4. Порез на добитак и остали порези и доприноси (наставак)

в) Остали порези и доприноси

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину и друге порезе и доприносе који се плаћају према разним републичким и општинским прописима. Наведени порези евидентирају се на терет расхода текућег периода.

3.5. Некретнине и опрема

Почетно мерење некретнина, постројења и опреме, који испуњавају услове за признавање средстава, врши се по набавној вредности.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења средства у стање функционалне приправности, умањена за било које трговинске попусте и радате.

Накнадни издаци за некретнине, постројења и опрему признају се као средство само када се тим издацима побољшава стање средства изнад његовог првобитног проценењеног стандардног учинка. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

Некретнине, постројења и опрема након почетног признавања исказују се по набавној вредности умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитка због обезвређења.

Амортизација се равномерно обрачунава на набавну вредност основних средстава применом следећих годишњих стопа, са циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања:

Аутомобили	15.38%
Канцеларијски намештај и канцеларијска опрема	12.5%
Рачунарска и телекомуникациона опрема	25%
Клима уређаји	10%
Остале непоменута опрема	20%

Обрачун амортизације некретнина, опреме и нематеријалних улагања почиње када се средства ставе у употребу.

Амортизационе стопе се ревидирају сваке године ради утврђивања оне амортизације која одражава стварни утрошак ових средстава у току пословања на основу преосталог века њиховог коришћења.

3.6. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су у књигама Групе исказана по набавној вредности, умањеној за акумулирану исправку вредности и евентуалне акумулиране губитке због обезвређења вредности.

Нематеријална улагања се капитализују ако имају корисни век трајања дужи од годину дана.

Нематеријална улагања углавном обухватају улагања у софтвер, трошкове развоја, лиценце и слична права стечена куповином од трећих лица и отписују се у року од 5 – 10 година.

Трошкови истраживања и развоја

Трошкови истраживања признају се у билансу успеха на датум настанка. Трошкови развоја по појединим пројектима се капитализују када се очекује да ће њихова надокнадива вредност бити поуздано реализована у будућности. Трошкови се признају по набавној вредности умањеној за исправку вредности и обезвређење. Трошкови развоја који се капитализују, амортизују се у току периода у коме се очекује њихова продаја по појединим пројектима. У случајевима када се процени да надокнадива вредност неће поуздано да се реализује у будућности, трошкови развоја се признају у билансу успеха у периоду када су настали.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.7. Умањење вредности

На сваки датум биланса стања Група преиспитује књиговодствене износе своје материјалне и нематеријалне имовине да би утврдило постоје ли наговештаји да је дошло до губитака услед умањења вредности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процењује се надокнадиви износ средстава да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем. Ако није могуће проценити надокнадиви износ појединог средства, Група процењује надокнадиви износ јединице која генерише новац а којој то средство припада.

Надокнадива вредност је нето продајна цена или вредност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процене вредности у употреби, процењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вредности применом дисконтне стопе пре опорезивања која одражава садашњу тржишну процену временске вредности новца и ризике специфичне за то средство.

Ако је процењен надокнадиви износ средства (или јединице која генерише новац) мањи од књиговодственог износа, онда се књиговодствени износ тога средства (или јединице која генерише новац) умањује до надокнадивог износа. Губици од умањења вредности признају се одмах као расход, осим ако средство није земљиште или зграда које се не користи као инвестициони некретнина која је исказана по ревалоризираном износу, у којем случају се губитак од умањења исказује као смањење вредности настало ревалоризацијом средства.

На дан 31. децембра 2012. године, на основу процене руководства Групе, не постоје индиције да је вредност улагања у нематеријална улагања и опрему обезвређена, док је вредност гудвила обезвређена.

3.8. Залихе

Залихе се исказују по набавној вредности коју чини фактурна цена добављача, увозне дажбине и други порези (осим оних које Група може накнадно да поврати од пореских власти), трошкови превоза, манипулативни трошкови и други трошкови који се могу директно приписати стицању залиха. Попусти, работи и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке. Обрачун излаза (продаје) залиха, врши се по FIFO методи.

Терењењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести њихову вредност на нето продајну вредност. Исправка вредности залиха врши се по принципу: 100% за залихе које су старије од две године и 50% за залихе које су старије од једне године. Оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима се отписују.

3.9. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Друштво је у обавези да плаћа порезе и доприносе пореским органима и државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују порезе и доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним законским прописима. Друштво је, такође обавезно да од бруто плате запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати фондовима. Порези и доприноси на терет послодавца и порези и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

Друштво је у обавези да исплати запосленима отпремнине у висини од три просечне зараде у Републици Србији према званично објављеним подацима, а што је у Републици Србији законски минимум.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.10. Лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом, на корисника лизинга, преносе у највећој мери сви ризици и користи који произлазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг.

Група као давалац лизинга

Приход по основу оперативног лизинга (приход од ренти) признаје се применом линеарне методе током периода трајања лизинга. Индиректни трошкови настали у преговорима и уговорањем оперативног лизинга додају се књиговодственом износу изнајмљеног средства и признају се на пропорционалној основи током периода трајања лизинга.

Група као корисник лизинга

Средства која се држе по уговорима о финансијском лизингу се првобитно признају као средства Групе по садашњој вредности минималних рата лизинга утврђених на почетку периода лизинга. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга се укључује у биланс стања као обавеза по финансијском лизингу.

Плаћање рата лизинга се распоређује између финансијских трошкова и смањења обавеза по основу обавеза лизинга са циљем постизања константне стопе учешћа у не измиреном износу обавезе. Финансијски расходи се признају одмах у билансу успеха, осим ако се директно могу приписати средствима која се оспособљавају за употребу, у којем се случају капитализују у складу са општом политиком Групе о трошковима позајмљивања (напомена 3.2.).

Рате по основу оперативног лизинга се признају као трошак на линеарној основи за време трајања лизинга, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временски шаблон трошења економских користи од изнајмљеног средства.

У случају када се одобравају лизинг олакшице, оне улазе у састав оперативног лизинга и признају се као обавеза. Укупна корист од олакшица признаје се као смањење трошкова изнајмљивања на линеарној основи, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временску структуру трошења економских користи од изнајмљеног средства.

3.11. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Група има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја, када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске користи бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процјенити износ обавезе. У случају када Група очекује да ће надокнадити трошак резервисања или његов део, на пример на основу уговора о осигурању, таква надокнада се признаје као засебна имовина која се признаје када је скоро сигурно да ће надокнада бити добијена. Трошак резервисања се приказује у билансу успеха умањен за било који износ добијене надокнаде.

Уколико је ефекат временске вредности новца од материјалног значаја, резервисања се одређују дисконтовањем будућих токова на садашњу вредност применом дисконтне стопе пре пореза која одражава текуће тржишне процене временске вредности новца и, у одређеним случајевима, ризик специфичне за обавезу. Када се користи дисконтовање, повећање резервисањима због протока времена признаје се као финансијски трошак.

Група процењује вероватноћу да се нежељени случајеви могу догодити као резултат прошлих догађаја и, уколико се вероватноћа процењује на више од 50%, Група формира резервисање за укупан износ обавезе. Група поштује начело опрезности приликом процене, с обзиром да постоји велика доза неизвесности, у одређеним случајевима стварни резултати могу одступати од ових процена.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Финансијски инструменти

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у билансу стања Групе, од момента када је Група уговорним одредбама везано за инструмент. Финансијска средства престају да се признају када Група изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Група испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

Хартије од вредности расположиве за продају

Хартије од вредности расположиве за продају се састоје од улагања у инвестиционе јединице инвестиционих фонда (обvezнице старе девизне штедње, акције привредних друштава, банака и других финансијских институција која се котирају на берзи). Ова улагања се у финансијским извештајима Друштва вреднују на дан биланса по тржишној вредности. Добици и губици од усклађивања вредности признају се у корист, односно на терет ревалоризационих резерви у оквиру капитала. Смањење вредности услед постојања објективног доказа умањења вредности, признаје се као добитак или губитак периода.

Потраживања од купаца

Потраживања од купаца и остала потраживања са фиксним или одредивим плаћањима која не котирају на активном тржишту класификују се као кредити и потраживања. Потраживања се одмеравају се по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе, умањени за процењено умањење вредности. Приход од камате се признаје применом ефективне каматне стопе, осим у случају краткорочних потраживања, где би признавање прихода било нематеријално. Вредност потраживања се исправља у складу са проценом руководства.

Када је немогућност наплате извесна и документована у целини и делимично, врши се директно отписивање. Вероватноћа немогућности наплате утврђује се у сваком конкретном случају на основу документованих разлога (стечај, ликвидација дужника, презадуженост, отуђење имовине, принудно поравнање, застарелост, судско решење и др.).

Готовински еквиваленти и готовина

Под готовином и готовинским еквивалентима сматрају се слободно расположива средства на текућим и девизним рачунима код домаћих банака, готовина у благајни и чекови послати на наплату.

Краткорочни финансијски пласмани

Остали краткорочни финансијски пласмани укључују бескаматне краткорочне позајмице повезаном лицу које су вредноване у износима неотплаћених пласмана.

Обезвеређивање финансијских средстава

Финансијска имовина се евалуира са циљем идентификације индикатора умањења вредности на датум састављања финансијских извештаја. Финансијска имовина је претрпела умањење вредности тамо где је доказано да, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признања финансијске имовине, процењени будући новчани токови инвестиције су изменењени.

Објективни доказ умањења финансијске имовине може укључити:

- значајну финансијску тешкоћу правног лица - стране под уговором; или
- кашићење или пропуст у плаћању камата или главнице; или
- када постане вероватно да ће дужник отићи под стечај или финансијску реорганизацију.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Финансијски инструменти (наставак)

Књиговодствена вредност потраживања од купца умањује се употребом рачуна умањења вредности. Када је потраживање од купца ненаплативо, отписује се преко рачуна умањења вредности. Накнадне наплате раније отписаних износа се књиже на терет умањења вредности. Промене у књиговодственој вредности рачуна умањења вредности се признају у билансу успеха.

Ако се у следећем периоду износ губитка од умањења смањи и смањење се објективно може повезати са догађајем који је настао након признавања умањења вредности, претходно признати губитак од умањења вредности се исправља кроз биланс успеха у мери која неће резултирати књиговодственим износом већим него што би био амортизовани трошак да није дошло до признавања умањења вредности на датум када је умањење вредности исправљено.

Финансијске обавезе

Инструменти финансијских обавеза су класификовани у складу са суштином уговорних одредби.

Обавезе по кредитима се почетно признају по фер вредности, умањеној за трансакцијске трошкове. Кредити и остале финансијске обавезе су накнадно мерење по амортизираној вредности користећи уговорену каматну стопу која кореспондира ефективно каматној стопи.

Обавезе из пословања

Обавезе према добављачима се процењују по њиховој номиналној вредности.

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Групе коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни износи се могу разликовати од процењених.

У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања, неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције износа позиција биланса стања у следећој финансијској години.

4.1. Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засноване на пројектованом економском веку трајања опреме и нематеријална улагања. Једном годишње Група процењује економски век на основу тренутних предвиђања.

4.2. Исправка вредности потраживања

Исправка вредности је обрачуната за сумњива и спорна потраживања, на основу процењених губитака услед немогућности купца да испуни неопходне обавезе. Процена је заснована на старосној анализи потраживања од купца, историјским отписима, кредитним способностима наших купаца и променама у условима продаје, приликом утврђивања адекватности исправке вредности сумњивих и спорних потраживања. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купца и резултујућим будућим наплатама. Руководство верује да није потребна додатна исправка вредности потраживања.

4.3. Одложена пореска средства

Одложена пореска средства призната су на све неискоришћене пореске губитке до мере до које је извесно да је ниво очекиваних будућих опорезивих добитака довољан да се неискоришћени порески губици могу искористити. Значајна процена од стране руководства Групе је неопходна да би се утврдио износ одложених пореских средстава која се могу признати, на основу периода настанка и висине будућих опорезивих добитака и стратегије планирања пореске политike.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА (наставак)

4.4. Резервисања

Резервисања су у значајној мери подложна проценама. Група процењује вероватноћу да се нежељени случајеви могу дододити као резултат прошлих догађаја и, уколико се вероватноћа процењује на више од 50%, Група формира резервисање за укупан износ обавезе. Група поштује начело опрезности приликом процене, с обзиром да постоји велика доза неизвесности, у одређеним случајевима стварни резултати могу одступати од ових процена.

4.5. Фер вредност

Фер вредност финансијских инструмената за које не постоји активно тржиште је одређена применом одговарајућих метода процене. Група примењује професионални суд приликом избора одговарајућих метода и претпоставки.

Пословна политика Групе је да обелодани информације о правичној вредности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. У Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стoga, правичну вредност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Управа Групе врши процену ризика и, у случајевима када се оцени да вредност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вредности. По мишљењу руководства Групе, износи у овим финансијским извештајима одражавају вредност која је, у датим околностима, најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	2012.	2011.
Приходи од продаје робе:			
- на домаћем тржишту	747,487	803,823	
- на иностраном тржишту	267,885	56,328	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	1,015,372	860,151	
Приходи од продаје производа и услуга:			
- на домаћем тржишту	2,505,247	1,799,183	
- на иностраном тржишту	210,230	254,354	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	2,715,477	2,053,537	
Обрачунати приходи од имплементације софтвера	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	94,341	259,147	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	3,825,190	3,172,835	

Приходи од имплементације софтвера у износу од 94,341 хиљада динара су утврђени у складу са процентом завршености посла који се добија као однос утрошених сати према укупно планираним сатима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

6. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2012.	2011.
Трошкови горива и енергије	24,820	21,606
Трошкови ситног инвентара и алата	4,945	3,606
Трошкови резервних делова	1,269	1,296
Трошкови сервисирања	3,049	128
Трошкови материјала за сервисирање у гарантном и вангарантном року	31,176	22,343
Трошкови осталог материјала	<u>3,512</u>	<u>5,629</u>
	<u>68,771</u>	<u>54,608</u>

7. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2012.	2011.
Бруто зараде и накнаде	1,087,632	952,929
Доприноси на терет послодавца	146,313	123,576
Трошкови накнада по уговору о делу	20,187	11,593
Трошкови за службена путовања	40,870	34,593
Трошкови превоза	13,743	12,434
Накнаде по уговору о закупу	12,570	10,440
Остали лични расходи	<u>5,510</u>	<u>10,232</u>
	<u>1,326,825</u>	<u>1,155,797</u>

8. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2012.	2011.
Трошкови амортизације	128,328	101,763
Трошкови резервисања за гарантни рок	53,603	20,257
Трошкови резервисања за отпремнине запосленима	514	1,648
Остала резервисања	-	857
	<u>182,445</u>	<u>124,525</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

9. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	За годину која се завршава	31. децембра	2012.	2011.
Трошкови услуга на изради учинака	437,151	326,780			
Трошкови закупнина	197,895	181,500			
Трошкови дистрибуције електронских допуна	86,057	115,132			
Остале производне услуге	26,859	79,100			
Консултантске и услуге стручног усавршавања	53,615	53,093			
Трошкови транспортних услуга	42,037	34,706			
Трошкови рекламе и пропаганде	96,728	24,902			
Трошкови репрезентације	30,170	23,908			
Трошкови одржавања и оправки	16,124	9,632			
Остале непроизводне услуге	4,735	7,496			
Трошкови развоја софтвера	3,506	7,284			
Трошкови пореза	6,609	6,692			
Накнаде за банкарске услуге	10,281	6,421			
Трошкови премије осигурања	5,911	4,779			
Трошкови сајмова	1,464	996			
Остали расходи	<u>10,615</u>	<u>7,773</u>			
	<u>1,029,757</u>	<u>890,194</u>			

10. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	За годину која се завршава	31. децембра	2012.	2011.
Приходи од камата	12,801	21,186			
Позитивне курсне разлике	64,422	36,749			
Остали финансијски приходи	<u>12,222</u>	<u>5,914</u>			
	<u>89,445</u>	<u>63,849</u>			

11. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	За годину која се завршава	31. децембра	2012.	2011.
Расходи камата	610	3,384			
Негативне курсне разлике	52,583	36,859			
Остали финансијски расходи	<u>11,661</u>	<u>11,012</u>			
	<u>64,854</u>	<u>51,255</u>			

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

12. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	За годину која се завршава	31. децембра	2012.	2011.
Укидање дугорочних резервисања	22,515	7,891			
Укидање исправке вредности залиха робе која је реализована	13,987	4,805			
Наплаћена отписана потраживања	594	300			
Добици од продаје некретнина и опреме	870	305			
Грешке из ранијих година које нису материјално значајне	1,598	530			
Остало	<u>9,830</u>	<u>3,730</u>			
	<u><u>49,394</u></u>	<u><u>17,561</u></u>			

13. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	За годину која се завршава	31. децембра	2012.	2011.
Обезвређење залиха материјала и робе	28,682	14,164			
Грешке из ранијих година које нису материјално значајне	438	2,414			
Обезвређење дугорочних финансијских пласмана	-	2,051			
Исправка вредности потраживања	676	775			
Мањкови	158	536			
Обезвређење нефактурисаних потраживања од банака	59,088	-			
Директан отпис потраживања	3,046	474			
Губици по основу расходовања и продаје основних средстава	3,173	61			
Обезвређење гудвила	11,446	-			
Остало	<u>124</u>	<u>8,827</u>			
	<u><u>106,831</u></u>	<u><u>29,302</u></u>			

У складу проценама руководства о наплати, а на основу чињенице да је отворен стечајни поступак над Новом Агробанком а.д., Београд, Друштво је обезвредило унапред обрачунате приходе (нефактурисана потраживања) од наведене банке, по пројектима који су уговорени са Агробанком а.д., Београд у стечају у ранијим годинама, у укупном износу од 57,329 хиљада динара, као и нефактурисана потраживања од Развојне банке Војводине у износу од 1,778 хиљада динара.

14. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК**a) Компоненте пореза на добитак**

	У хиљадама динара	За годину која се завршава	31. децембра	2012.	2011.
Порески расход периода	(53,663)	(38,998)			
Одложени порески приходи / (расходи) периода	<u>390</u>	<u>(387)</u>			
	<u><u>(53,273)</u></u>	<u><u>(39,385)</u></u>			

Од тога се односи на:

Пословање које се наставља	(52,758)	(37,573)
Пословање које се обуставља	<u>(515)</u>	<u>(1,812)</u>
	<u><u>(53,273)</u></u>	<u><u>(39,385)</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

14. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (наставак)

б) Усаглашавање износа пореза на добитак исказаног у билансу успеха и производа добитка пре опорезивања и прописане пореске стопе

	У хиљадама динара	За годину која се завршава	31. децембра	2012.	2011.
ДОБИТ ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	483,022	393,378			
Порез на добитак обрачунат по стопи од 10%	48,302	39,338			
Порески кредит по основу новонабављених основних средстава	(5,406)	(6,433)			
Порески кредит по основу плаћеног пореза у нерезидентним филијалама	(5,236)	-			
Ефекат различите пореске стопе у другим земљама	(97)	-			
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	19,217	7,633			
Остало	(3,507)	(1,153)			
	53,273	39,385			

в) Одложене пореске обавезе и средства

	У хиљадама динара	31. децембар	31. децембар	2012.	2011.
Одложена пореска средства					
Привремена разлика на опреми и нематеријалним улагањима	226	(349)			
Неискоришћени порески кредит за улагања у основна средства	12,740	13,932			
Остало	-	(1,007)			
Одложена пореска средства	12,966	12,576			

15. ГУДВИЛ

	У хиљадама динара	31. децембар	31. децембар	2012.	2011.
- Multicard д.о.о., Београд	12,539	23,985			
	12,539	23,985			

Промене гудвила могу се анализирати како следи:

	У хиљадама динара	2012.	2011.
Стање 1. јануара	23,985	23,985	
Обезвређење гудвила Multicard д.о.о. (напомена13)	(11,446)	-	
Стање 31. децембра	12,539	23,985	

„Multicard“ д.о.о., Београд

ASSECO SEE д.о.о. Београд је стекао удео у „Multicard“ д.о.о. Београд статусном променом спајање уз припајање са правним лицем „Pexim Cardinfo“ д.о.о. Београд, спроведеном 4. јануара 2010. године. „Multicard“ д.о.о. Београд је основан 19. октобра 2009. године од стране „Pexim Cardinfo“ д.о.о. Београд и правних лица „Algotech“ д.о.о., Београд и „Siera & Allied Ventures“ д.о.о., Београд. Укупан оснивачки капитал је износио 3,727 хиљада динара од чега је 45% односно 1,677 хиљада динара било у власништву „Pexim Cardinfo“ д.о.о. Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

15. ГУДВИЛ (наставак)

„Multicard“ д.о.о., Београд (наставак)

Сагласно потписаном уговору о оснивању привредног друштва Multicard д.о.о. основаном на „call“ и „put“ опцијама, Друштво односно Група сматра да поседује пуну контролу над Multicard д.о.о. Предузеће Pexim Cardinfo д.о.о. је одобрило „put“ опцију за 55% учешћа у Multicard д.о.о. осталим власницима. Као резултат тога Друштво је преузело обавезу према њима.

Међутим, с обзиром да трансакција није извршила у току 2013. године, у складу са чланом 6. уговора, на дан 31. децембра 2012. године, Група је опцију почела признавати као „call“ опцију извршилу у току 2014. године.

Обезвређење гудвила признатог приликом стицања тестира се на крају извештајног периода. Надокнадиви износ јединице која генерише готовину се утврђује на основу вредности у употреби које се израчунава помоћу пројекције готовинских токова по основу финансијског буџета који је одобрен од стране вишег менаџмента, а који покрива период од пет година, и токова готовине изван пет година на основу претпоставке да Група за продају ће бити стабилна током буџетског периода. Пројекција дисконтне стопе која се примењује на новчани ток је 11.25% (31. децембар 2011. године - 12%).

Кључне претпоставке које се користе у обрачуну

Обрачун вредности у употреби за јединице које генеришу готовину углавном зависи од следећих претпоставки:

- бруто марже
- дисконтне стопе
- раста цене сировина
- удела на тржишту током периода буџетирања
- стопе раста

Бруто маржа – Бруто маржа је заснована на планираним вредностима у години пре почетка буџетираног периода.

Дисконтне стопе – Дисконтне стопе темеље се на процени руководства специфичних ризика за сваку јединицу посебно. Ово је референтна вредност коју руководство користи приликом процене оперативних резултата и приликом процене потенцијалних инвестиција у будућности. Приликом одређивања одговарајућих дисконтних стопа за сваку јединицу, од посебне су важности приноси на дугорочне државне обвезнице забележени на почетку године буџетирања.

Раст цена сировина – за обрачун се користе стварне раније цене сировина.

Претпоставке о уделу на тржишту – ово су важне претпоставке, као што су и подаци о стопама раста (као што је наведено у даљем тексту) у датој грани привреде из разлога што их руководство користи да процени како се положај јединице може променити током периода буџетирања у односу на конкуренцију. Руководство очекује да ће удео Групе на тржишту бити стабилан током периода буџетирања.

Стопа раста – Руководство очекује да ће продаја на нивоу Групе бити стабилна за време периода буџетирања.

Осетљивост на промене у претпоставкама

У вези са проценом користи од употребне вредности јединице која генерише готовину, руководство верује да никаква разумно очекивана промена у горе наведеним претпоставкама не може довести до ситуације у којој би књиговодствена вредност јединице материјално премашила њену надокнадиву вредност.

На сваки дан билансирања, мањински интерес (на који се део нето добитка према мањинским власницима алоцира) се рекласификује на финансијску обавезу, као да је куповина мањинског интереса извршена на тај датум.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

15. ГУДВИЛ (наставак)

„Multicard“ д.о.о., Београд (наставак)

Вредновање „call“ опције

Вредновање обавезе за „call“ опцију је засновано на претпоставци да ће Друштво користити „call“ опцију да би стекло осталих 55% капитала Multicard d.o.o. Beograd у периоду од 3 године после дана биланса стања. Обавеза од 17,504 хиљада динара на дан 31. децембра 2012. године произилазе из процене садашње вредности будућих плаћања осмоструког нето добитка после опорезивања Multicard d.o.o. Beograd у години која претходи предвиђеној години трансакције (2014 година).

Нето добитак после опорезивања је заснован на пројектованим финансијским извештајима, као и на анализи продаје, плану радника и пројектованим трошковима буџета.

16. ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У хиљадама динара	Нематеријална
	Опрема	улагања
Набавна вредност		
Стање 1. јануара 2011. године	311,673	240,391
Повећања	92,093	12,686
Интерно развијена нематеријална улагања	-	60,905
Курсне разлике	74	(69)
Отуђења и расходовања	<u>(13,417)</u>	<u>-</u>
Стање 31. децембра 2011. године	<u>390,423</u>	<u>313,913</u>
Повећања	106,581	13,304
Интерно развијена нематеријална улагања	-	92,014
Пословање која се обуставља	(5,829)	(228)
Курсне разлике	2,193	-
Отуђења и расходовања	<u>(21,031)</u>	<u>-</u>
Стање 31. децембра 2012. године	<u>472,337</u>	<u>419,003</u>
Исправка вредности		
Стање 1. јануара 2011. године	113,600	72,602
Амортизација	57,111	45,435
Курсне разлике	(49)	29
Отуђења и расходовања	<u>(10,500)</u>	<u>-</u>
Стање 31. децембра 2011. године	<u>160,162</u>	<u>118,066</u>
Амортизација	69,447	58,881
Курсне разлике	413	-
Пословање која се обуставља	(1,849)	(46)
Отуђења и расходовања	<u>(13,394)</u>	<u>-</u>
Стање 31. децембра 2012. године	<u>214,779</u>	<u>176,901</u>
Садашња вредност:		
Стање, 31. децембра 2012. године	257,558	242,102
Стање, 31. децембра 2011. године	<u>230,261</u>	<u>195,847</u>

Од укупне нето вредности нематеријалних улагања на дан 31. децембра 2012. године, у износу од 242,102 хиљаде динара, највећи део односи се на „Experiencce“ софтверску платформу (раније названу „Revolution“, „Revolution Branch“ и „Revolution Customer Insight“).

Циљ ове линије производа јесте да Друштву односно Групи омогући стварање производа следеће генерације банкарског софтвера у областима „Channel“, „Core“, „Payments“ и „Business Intelligence“ са циљем постизања конкурентности и изван тренутног тржишта. Следећа генерација развојне платформе омогућиће стратешку унификацију постојећих линија производа у оквиру поделе банкарског софтвера што ће резултовати смањењем трошкова, повећати ефикасност и боље располагање вештинама и ресурсима између тимова.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

16. ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

Увођење нове производне линије спремне за међународно тржиште основни је ослонац Групе као водећег продавца банкарског софтвера на „Microsoft“, „Net“ платформама и „IBM IFW“, што ће довести до раста пословања. Друштво односно Група је започело са продајом овог производа крајем 2009. године. Руководство очекује реализацију добити по датом основу у периоду до 5 година.

Поред тога, Група је у току 2012. године развило додатне модуле на "Experiencе" софтверску платформу, те капитализовало трошкове настале у развоју у износу од 92,014 хиљада динара.

Тестирање обезвређености трошкова развоја

Надокнадива вредност капитализованих трошкова развоја одређује се на основу употребне вредности обрачунате по основу пројекција токова готовине коришћењем пројектованих новчаних токова у складу са финансијским буџетом "Experiencе" трошковног центра који је одобрен од стране вишег руководства за период у трајању од пет година. Дисконтна стопа пре опорезивања која се примењује у пројекцијама токова готовине износи 11.25%.

Кључне претпоставке коришћене у обрачуну употребне вредности

Обрачун употребне вредности за "Experiencе" јединицу токова готовине ослања се на следеће претпоставке:

- бруто марже
- дисконтне стопе
- раста цене сировина
- удела на тржишту током периода буџетирања
- стопе раста

Бруто маржа – Бруто маржа је заснована на планираним вредностима у години пре почетка буџетираног периода.

Дисконтне стопе – Дисконтне стопе темеље се на процени Руководства специфичних ризика за сваку јединицу посебно. Ово је референтна вредност коју руководство користи приликом процене оперативних резултата и приликом процене потенцијалних инвестиција у будућности. Приликом одређивања одговарајућих дисконтних стопа за сваку јединицу, од посебне су важности приноси на дугорочне државне обvezнице забележени на почетку године буџетирања.

Раст цена сировина – за обрачун се користе стварне раније цене сировина.

Претпоставке о уделу на тржишту – ово су важне претпоставке, као што су и подаци о стопама раста у датој грани привреде (као што је наведено у даљем тексту) из разлога што их руководство користи да процени како се положај јединице може променити током периода буџетирања у односу на конкуренцију. Руководство очекује да ће удео Групе на тржишту бити стабилан током периода буџетирања.

Стопа раста – Руководство очекује да ће продаја на нивоу Друштва односно Групе бити стабилна за време периода буџетирања.

Осетљивост на промене у претпоставкама

У вези са проценом употребне вредности "Experiencе" јединице, руководство верује да никаква разумно очекивана промена у горе наведеним претпоставкама не може довести до ситуације у којој би књиговодствена вредност јединице материјално премашила њену надокнадиву вредност.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ 31. децембар 2012. године

17. ЗАЛИХЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Роба на путу	-	521
Роба у тутјем складишту	663	1,707
Роба у промету на велико	230,183	150,523
Стална средства намењена продаји	2,955	4,018
	233,801	156,769
 Дати аванси	 32,506	 11,904
<i>Минус:</i>		
Исправка вредности залиха робе у промету на велико	(59,107)	(53,607)
	207,200	115,066

18. ПОТРАЖИВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Потраживања од купача:		
- у земљи	242,342	374,377
- у иностранству	287,530	40,878
Остале потраживања	16,413	10,051
	546,285	425,306
Минус: Исправка вредности потраживања	(1,884)	(1,208)
	544,401	424,098

Уговорене IT услуге

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Настали трошкови по основу уговорених услуга плус признати приходи, минус признати губици		
Фактурисано	664,389 (514,973)	957,598 (553,994)
	<u>149,416</u>	<u>403,604</u>
Потраживања од купаца (обрачунати приходи по IT уговорима)		
Обавезе према добављачима за уговорене услуге	157,062 (7,646)	428,223 (24,619)
	<u>149,416</u>	<u>403,604</u>

19. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Краткорочни депозити код пословних банака	186,855	222,048
Дате позајмице	3,499	9,470
Обвезнице	1,600	-
	191,954	231,518

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

20. ГТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГТОВИНА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Текући рачуни	198,151	226,081
Девизни рачуни	46,036	137,539
Издвојена новчана средства и акредитиви	-	5
Благајна	38	38
	244,225	363,663

21. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Обрачунати приходи по IT уговорима	157,062	428,223
Унапред плаћени трошкови	18,472	12,131
Потраживања за више плаћен порез на додату вредност	5,620	7,693
Потраживања за нефактурисане испоруке	20,449	18,761
Остале активне временске разграничења	19,845	19,951
	221,448	486,759

22. КАПИТАЛ

Оснивачи Друштва, висина њихових удела у основном капиталу, као и процентуално учешће у капиталу на дан 31. децембра 2012. године су били следећи:

	У хиљадама динара	
%	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Asseco South Eastern Europe, Польска	100	4,137

Одлука о расподели дивиденди од 1. марта 2012. године и 11. септембра 2012. године Друштво је оснивачу Asseco South Eastern Europe, Польска расподелило дивиденду у износу од 294,019 хиљада динара (EUR 2,631,578.94).

23. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	Резервисања за трошкове у гарантном року	Резервисања за отпремнице	Остале резервисања за запослене	Укупно
Статеје 1. јануар 2011. године	25,104	1,748	-	26,852
Повећање у току године	25,231	1,648	2,407	29,286
Искоришћена резервисања	(7,891)	(69)	(31)	(7,991)
Укидање резервисања	(2,235)	-	-	(2,235)
Курсне разлике	3	-	-	3
Статеје 31. децембра 2011. године	40,212	3,327	2,376	45,915
Повећање у току године	53,603	514	-	54,117
Искоришћена резервисања	(2,479)	(681)	(2,307)	(5,467)
Укидања	(22,515)	-	-	(22,515)
Губитак контроле	(8,367)	-	-	(8,367)
Курсне разлике	162	-	-	162
Статеје 31. децембра 2012. године	60,616	3,160	69	63,845

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

23. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

Обавезе по основу отпремнина

У складу са Правилником о раду закљученим са запосленима Друштва, Друштво односно Група је обавезна да запосленима, при одласку у пензију исплати отпремнину у износу од три минималне основне зараде установљене на нивоу Друштва односно Групе након навршених 40 година стажа (за мушкарце), тј. 35 година радног стажа (за жене).

Последња актуарска процена обављена је на дан 31. децембра 2012. године од стране овлашћеног актуара. Садашња вредност утврђене обавезе накнада и са тим повезани трошкови текућег и трошкови минулог рада, мерени су по методу пројектовања по јединци права.

Основне претпоставке на којима је заснована актуарска процена су следеће:

	31. децембар 2012. %	31. децембар 2011. %
Дисконтна стопа	11.25	12.0
Очекивана стопа зарада	8.0	8.0

24. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Дугорочне обавезе по основу имплементације и одржавања софтвера	-	9,106
Обавезе по основу финансијског лизинга	3,978	6,083
„Call“ („Put“) опција	<u>17,504</u>	<u>29,726</u>
	21,482	44,915
Минус: Текућа доспећа дугорочних обавеза	<u>(2,300)</u>	<u>(11,529)</u>
	<u>19,182</u>	<u>33,386</u>

a) Обавезе по основу финансијског лизинга

	У хиљадама динара			
	Садашња вредност		минималних	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Доспева за плаћање:				
- до једне године	2,513	2,778	2,300	2,423
- од једне до пет година	<u>1,754</u>	<u>3,937</u>	<u>1,678</u>	<u>3,660</u>
	<u>4,267</u>	<u>6,715</u>	<u>3,978</u>	<u>6,083</u>
Минус будући трошкови финансирања	<u>(289)</u>	<u>(632)</u>	-	-
Садашња вредност минималних рата лизинга	<u>3,978</u>	<u>6,083</u>	<u>3,978</u>	<u>6,083</u>
Укључено у финансијске извештаје као:				
Текући део дугорочних обавеза			2,300	2,423
Остале дугорочне обавезе			<u>1,678</u>	<u>3,660</u>
			<u>3,978</u>	<u>6,083</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

24. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

б) „Call“ опција

Вредновање обавезе за „call“ опцију је засновано на претпоставци да ће Друштво користити „call“ опцију да би стекло осталих 55% капитала предузећа Multicard д.о.о., Београд у периоду од 3 године после дана биланса стања. Обавезе од 17,504 хиљада динара на дан 31. децембра 2012. године (31. децембра 2011. године – 27,926 хиљада динара) произилазе из процене садашње вредности будућих плаћања осмоструког нето добитка после опорезивања „Multicard“ д.о.о., Београд у години која претходни години трансакција, као и рекласификације мањинског интереса на финансијску обавезу. Нето добитак после опорезивања је заснован на пројектованим финансијским извештајима, као и на анализи продаје, плану радника и пројектованим трошковима буџета.

Фер вредност обавеза насталих могућим позивањем на „call“ опцију одређује се на основу претпоставке да су, у складу са Уговором, утврђена будућа плаћања у висини осмоструке нето добити „Multicard“ д.о.о., Београд у години која претходи години трансакције (2014. година). Износ нето добитка који се претпоставља за потребе мерења поменутих обавеза заснован је на очекиваним одговарајућим пројекцијама пословања.

Ова обавеза, заједно са гудвилом у износу од 12,539 хиљада динара на дан 31. децембра 2012. године (31. децембра 2011. године – 23,985 хиљада динара), који је настао је од опције куповине мањинског интереса, признати су и обелодањени на дан 31. децембра 2012. године у консолидованим финансијским извештајима Друштва на дан и за годину која завршава на 31. децембра 2012. године.

25. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Доспеће дугорочних обавеза:		
- по основу имплементације и одржавања софтвера	-	9,106
- по основу финансијског лизинга	2,300	2,423
Краткорочне позајмице	-	1,032
	2,300	12,561

26. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Примљени аванси	92,723	321,696
Обавезе према добављачима	133,025	180,315
Остале обавезе из пословања	1,445	2,085
	227,193	504,096

27. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Обавезе по основу зараде и накнаде зарада	39,660	62,583
Обавезе према запосленима	645	1,598
Остале обавезе	-	260
	40,305	64,441

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

28. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ПРИХОДА И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Порез на додатну вредност	42,417	53,719
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	151	4,753
Унапред обрачунати трошкови	37,666	20,590
Обрачунати приходи будућег периода	23,190	50,878
Обрачунати бонуси члановима управе	43,996	31,289
Остало	15,307	193
	162,727	161,422

29. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

а) Обавезе по оперативном лизингу

Оперативни лизинг се односи на Уговор о закупу возила на 10 година са могућношћу продужења на још 5 година и могућношћу отказа после 5 година. Група нема могућност да откупи возила по истеку уговора.

Будуће обавезе по опретивном лизингу су приказане у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
До 1 године	4,828	8,031
Од 1-5 година	1,604	6,527
	6,432	14,540

30. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Све промене у односима са повезаним странама у 2012. години у односу на претходну годину су адекватно обелодањене у наредним табелама:

		Приход	Трошак	Потражи- вања	Обавезе
Повезане стране					
Матично правно лице					
Asseco Poland SA Rzeszów, Польска	2012	-	35,753	-	3,169
	2011	-	22,837	-	1,287
		-	58,590	-	4,456
Стране које имају значајан утицај					
Liatris д.о.о., Београд	2012	1,990	-	212	-
	2011	1,366	-	189	-
MHM д.о.о., Београд	2012	-	152,548	-	302
	2011	-	137,600	-	1,010
DM3 д.о.о., Београд	2012	-	16,893	-	-
	2011	-	12,313	-	-
Srmi invest	2012	-	9,099	-	652
	2011	-	8,130	-	707
Mini invest	2012	-	8,193	-	652
	2011	-	7,368	-	708
		3,356	352,144	401	4,031

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

31. ПОСЛОВАЊЕ КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

Дана 18. априла 2012. године Друштво је продало удео у правном лицу ASSECO SEE д.о.о. Гросупље, Словенија матичном правном лицу Asseco South Eastern Europe SA. Rzeszów, Пољска.

Табела испод приказује резултат наведеног пословања које се обуставља у 2012. години:

ПОСЛОВАЊЕ КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Приходи од продаје	22,636	147,054
Остали приходи	19	39
Набавна вредност робе	(7,375)	(104,364)
Трошкови материјала и трошкови горива	(1,427)	(3,314)
Трошкови амортизације и резервисања	(429)	(782)
Трошкови зарада, наканда и остали лични расходи	(6,092)	(18,606)
Трошкови подизвођача и консултантских услуга	(2,473)	(8,043)
Трошкови службеног пута	(379)	(940)
Трошкови осталог пореза	(59)	(310)
Остало	-	(85)
Добитак пре опорезивања	4,421	10,649
Порез на добитак	(515)	(1,812)
НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	3,906	8,837

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Групе. Руководство Групе разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и уверења да ће Група бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита власника, преко оптимизације дуга и капитала.

На основу тог прегледа Група уравнотежава структуру капитала преко исплате дивиденди, нових дугорочних инвестиција као и узимања нових кредита или откупа постојећих.

Лица која контролишу финансије на нивоу Групе врше преглед структуре капитала на годишњем нивоу. Као део тог прегледа, руководство Групе разматра цену капитала и ризик повезан са врством капитала. Показатељи задужености Групе са стањем на крају године били су следећи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Задуженост а)	3,978	15,189
Готовина и готовински еквиваленти	244,225	363,663
Нето задуженост	-	-
Капитал б)	1,419,460	1,277,753
Рацио укупног дуговања према капиталу	-	-

- а) Дуговање се односи на дугорочне обавезе и остале финансијске обавезе.
- б) Капитал укључује капитал, резерве као и нераспоређени добитак.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Детаљи значајних рачуноводствених политика, као и критеријуми и основе за признавање прихода и расхода за све врсте финансијских средстава и обавеза обелодањени су у напомени 3 ових финансијских извештаја.

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани	619	582
Краткорочни финансијски пласмани	191,954	231,518
Потраживања	544,401	424,098
Готовина и готовински еквиваленти	244,225	363,663
	981,199	1,019,861
Финансијске обавезе		
Дугорочне обавезе	1,678	3,660
"Call" („Put") опција	17,504	29,726
Краткорочне финансијске обавезе	2,300	12,561
Обавезе према добављачима и остале обавезе	134,470	182,400
	155,952	228,347

Основни финансијски инструменти Групе су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из пословања Групе, као и дугорочне обавезе по основу лизинга, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Групе. У нормалним условима пословања Група је изложено ниже наведеним ризицима.

Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају смањењем изложености Групе овим ризицима. Група не користи никакве финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Група је изложена финансијским ризицима од промена курсева страних валута и промена каматних стопа.

Изложеност тржишном ризику се сагледава преко анализе сензитивности. Није било значајнијих промена у изложености Групе тржишном ризику, нити у начину на који Група управља или мери тај ризик.

Девизни ризик

Група је изложена девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца, дугорочних кредита и обавеза према добављачима који су деноминирани у страној валути. Група не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени.

Стабилност економског окружења у којем Група послује, у великој мери зависи од мера Владе Републике Србије у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Девизни ризик (наставак)

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у страној валути на датум извештавања у Групи, биле су следеће:

	Средства		У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.	Обавезе	31. децембар 2012.
EUR	426,313	371,099	12,030	94,647
USD	2,946	11,431	16	23,083
	429,259	382,530	12,046	117,730

Група је осетљива на промене девизног курса евра (EUR) и америчког долара (USD). Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Групе на пораст и смањење од 10% курса динара у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само ненамирена потраживања и обавезе исказане у страној валути и усклађује њихово превођење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Позитиван број из табеле указује да повећање резултата текућег периода у случајевима када динар јача у односу на валуту о којој се ради. У случају слабљења динара од 10% у односу на дату страну валуту, утицај на резултат текућег периода био би супротан оном исказаном у претходном случају.

	31. децембар 2012.				31. децембар 2011.			
	EUR утицај		USD утицај		EUR утицај		USD утицај	
	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%
Добитак/ (губитак)	41,428	(41,428)	293	(293)	27,645	(27,645)	(1,165)	1,165

Ризик од промене каматних стопа

Група је изложена ризику од промене каматних стопа на средства и обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског тржишта те Група нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

Књиговодствена вредност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Финансијска средства		
<i>Некаматоносна</i>		
Потраживања од купаца	544,401	424,098
Готовина и готовински еквиваленти	244,225	363,663
	788,626	787,761
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Краткорочни финансијски пласмани	191,954	232,100
	619	-
	981,199	1,019,861

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Ризик од промене каматних стопа (наставак)

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Финансијске обавезе		
Некаматоносне		
Дугорочне обавезе	-	1,032
Краткорочне финансијске обавезе	-	9,106
Обавезе према добављачима и остале обавезе	134,470	182,400
	134,470	192,538
Фиксна каматна стопа		
"Call" („Put") опција	17,504	29,726
	17,504	29,726
Варијабилна каматна стопа		
Дугорочне обавезе	1,678	2,628
Краткорочне финансијске обавезе	2,300	3,455
	3,978	6,083
	155,952	228,347

Анализе осетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености променама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ средстава и обавеза на датум биланса стања био непромењен у току целе године. Повећање или смањење од 2 процентна поена представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Оваква ситуација се приписује изложености Групе која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на дугорочне обавезе.

Кредитни ризик

Управљање потраживањима од купца

Група је изложена кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Групи измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Групу. Изложеност Групе овом ризику ограничена је на износ потраживања од купца на дан биланса. Потраживања од купца састоје се од великог броја комитената, од којих се највећи део односи на банке које Група снабдева софтверским апликативним решењима и опремом. Група послује са партнерима чију кредитну способност познаје, анализира и процењује као добру.

Група нема потраживања која по појединачном купцу износе 5% од укупних потраживања.

Структура потраживања од купца на дан 31. децембра 2012. године приказана је у табели која следи:

	Бруто изложеност	Исправка вредности	У хиљадама динара Нето изложеност
Недоспела потраживања од купца	485,615	-	485,615
Доспела, исправљена потраживања од купца	1,884	(1,884)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купца	57,546	-	57,546
	545,045	(1,884)	544,401

**НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године**

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2011. године приказана је у табели која следи:

	Бруто изложеност	Исправка вредности	У хиљадама динара Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	359,239	-	359,239
Доспела, исправљена потраживања од купаца	1,208	(1,208)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	<u>64,859</u>	-	<u>64,859</u>
	<u>425,306</u>	<u>(1,208)</u>	<u>424,098</u>

Недоспела потраживања од купаца

Недоспела потраживања исказана на дан 31. децембра 2012. године у износу од 485,614 хиљаде динара (31. децембар 2011. године: 358,031 хиљаде динара) највећим делом се односе на потраживања од купаца по основу продаје софтверских апликативних решења и опреме за поменуте софтвере. Ова потраживања доспевају углавном у року од 30 до 60 дана након датума фактуре, у зависности од уговорених рокова плаћања. Просечан период наплате потраживања током 2012. године је 50 дана.

Доспела, исправљена потраживања од купаца

Група обезвредила потраживања од купаца за доспела потраживања у износу од 1,884 хиљаде динара за која је Група утврдила да је дошло до промене у кредитној способности комитената и да потраживања у наведеним износима неће бити наплаћена.

Доспела, неисправљена потраживања од купаца

Група није обезвредила доспела потраживања исказана на дан 31. децембра 2012. године у износу од 57,546 хиљада динара (31. децембар 2011. године: 64,859 хиљаде динара) обзиром да није утврђена промена у кредитној способности комитената, те да руководство Групе сматра да ће укупна садашња вредност ових потраживања бити наплаћена.

Старосна структура доспелих, неисправљених потраживања представљена је у следећој табели:

	У хиљадама динара 31. децембар 2012.	У хиљадама динара 31. децембар 2011.
Мање од 30 дана	33,953	33,496
31 - 90 дана	22,113	20,640
91 - 180 дана	1,480	10,723
	<u>58,786</u>	<u>64,859</u>

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима на дан 31. децембра 2012. године исказане су у износу од 134,470 хиљада динара (31. децембра 2011. године: 182,400 хиљада динара). Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспеле обавезе, при чему Група доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирује у уговореном року.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик ликвидности

Коначна одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Групе које је успоставило одговарајући систем управљања за потребе краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања Групе као и управљања ликвидношћу. Група управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталим на основу финансијских средстава на основу најранијег датума на који ће Група бити у могућности да потраживања наплати.

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Групе. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталим на основу финансијских обавеза на основу најранијег датума на који ће Група бити обавезно да такве обавезе намири.

Доспећа финансијских средстава

	Мање од месец дана	Од 3 месеца до једне године				Преко 5 година	Укупно
		1-3 месеца	Од 1 до 5 година	6-10 година	Старој од 10 година		
Некаматоносна	610,674	164,513	13,439	-	-	-	788,626
Фиксна каматна стопа	179,750	18,922	-	-	-	-	198,672
Варијабилна каматна стопа	-	-	-	675	-	-	675
	790,424	183,435	13,439	675	-	-	987,973

	Мање од месец дана	Од 3 месеца до једне године				Преко 5 година	Укупно
		1-3 месеца	Од 1 до 5 година	6-10 година	Старој од 10 година		
Некаматоносна	754,922	27,322	5,517	-	-	-	787,761
Фиксна каматна стопа	-	240,578	-	582	-	-	241,160
	754,922	267,900	5,517	582	-	-	1,028,921

Доспећа финансијских обавеза

	Мање од месец дана	Од 3 месеца до једне године				Преко 5 година	Укупно
		1-3 месеца	Од 1 до 5 година	6-10 година	Старој од 10 година		
Некаматоносна	134,402	15	53	-	-	-	134,470
Фиксна каматна стопа	-	-	-	17,504	-	-	17,504
Варијабилна каматна стопа	191	386	1,803	1,737	-	-	4,117
	134,593	401	1,856	19,241	-	-	156,091

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Доступа финансиских обавеза (наставак)

У хиљадама динара
31. децембар 2011.

	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматоносна	181,719	9,787	-	1,032	-	192,538
Фиксна каматна стопа	-	-	-	30,766	-	30,766
Варијабилна каматна стопа	-	-	3,467	3,163	-	6,630
	<u>181,719</u>	<u>9,787</u>	<u>3,467</u>	<u>34,961</u>	<u>-</u>	<u>229,934</u>

Фер вредност финансијских инструмената

Следећа табела представља садашњу вредност финансијских средстава и финансијских обавеза и њихову фер вредност на дан 31. децембра 2012. године и 31. децембра 2011. године.

У хиљадама динара
31. децембар 2011.

	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска средства				
Дугорочни фин. пласмани	619	619	582	582
Краткорочни фин. пласмани	191,954	191,954	231,518	231,518
Потраживања	544,401	544,401	424,098	424,098
Готовина и еквиваленти	244,225	244,225	363,663	363,663
	<u>981,199</u>	<u>981,199</u>	<u>1,019,861</u>	<u>1,019,861</u>
Финансијске обавезе				
Дугорочне обавезе	1,678	1,678	3,660	3,660
"Call" ("Put") опција	17,504	17,504	29,726	29,726
Краткорочне фин. обавезе	2,300	2,300	12,561	12,561
Обавезе из пословања	134,470	134,470	182,400	182,400
	<u>155,952</u>	<u>155,952</u>	<u>228,347</u>	<u>228,347</u>

Претпоставке за процену тренутне фер вредности финансијских инструмената

Обзиром на чињеницу да не постоји доволно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у куповини и продаји финансијских средстава и обавеза, као и обзиром на чињеницу да не постоје доступне тржишне информације које би се могле користити за потребе обелодањивања фер вредности финансијских средстава и обавеза, коришћен је метод дисконтовања новчаних токова. При коришћењу ове методе вредновања, користе се каматне стопе за финансијске инструменте са сличним карактеристикама, као и стопе приноса на издате државне дугорочне дужничке хартије, са циљем да се добије релевантна процена тржишне вредности финансијских инструмената на дан биланса.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2012. године

33. ЗАЈЕДНИЧКА УЛАГАЊА

Група има значајно учешће у следећим заједничким улагањима:

Назив правног лица	Седиште	Процент учешћа у капиталу и/или управљачким правима		Основна делатност
		31. децембар 2012.	31. децембар 2011.	
Е МОН Сервисни центар за електронско пословање д.о.о.	Булевара Светог Петра Цетињског бр. 3, Подгорица, Црна Гора	50	50	Пружање услуга електронског плаћања
SIMT CARDINFO d.o.o., Љубљана, Словенија	Индустријска цеста 9, 1290 Гросупље, Словенија	-	50	Продаја и одржавање банкомата и ПОС терминала

Е МОН д.о.о., Подгорица укључено је у ове консолидоване финансијске извештаје на принципу пропорционалне консолидације, како следи:

БИЛАНС СТАЊА	У хиљадама динара	
	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
Стална имовина	9,587	14,832
Обртна имовина	48,727	98,688
Дугорочне обавезе	-	-
Краткорочне обавезе	-	19,926

БИЛАНС УСПЕХА	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра 2012.	2011.
Приходи	41,766	186,926
Расходи	21,023	157,778
Укупни остали резултат	20,743	29,148

34. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва односно Групе могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву односно Групи може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата.Период застарелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају право да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од 5 година од када је обавеза настала.

35. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачун девизних позиција биланса стања у динаре, за појединачне валуте су били следећи:

	31. децембар 2012.	31. децембар 2011.
USD	86.1763	80.8662
EUR	113.7183	104.6409